

Sällskapet Strömstierna – Nyhetsbrev 14

Hej alla,

I dessa ännu obra tider hoppas jag att Ni alla ännu håller distansen ...
Men för att försöka pigga upp Er litet så kommer nu Nyhetsbrev 14.

Utöver nyheterna i detta brev om Lysekils historia finns de gamla nyhetsbreven tillgängliga på vår hemsida: Nyhetsbrev 1: 1543 – 1587. Nyhetsbrev 2: fram till år 1610. Nyhetsbrev 3: fram till år 1658-02-26. Nyhetsbrev 4: fram till år 1679-08-22. Nyhetsbrev 5: fram till år 1700 (Lotsstation på Lotsberget). Nyhetsbrev 6: fram till freden i Nystad 1721-08-30. Nyhetsbrev 7: fram till 1747 cirka. Nyhetsbrev 8: fram till 1778-01-24. Nyhetsbrev 9: fram till år 1800. Nyhetsbrev 10: fram till fredsavtalet med Norge 1814. Nyhetsbrev 11: fram till år 1830. Nyhetsbrev 12: fram till köpingsbildandet 1836-02-27. Nyhetsbrev 13: fram till 1843.

Nyhetsbrev 14 innehåller information om händelser i Bohuslän och i Lysekil från 1843 fram till 1850.

Ni kommer att upptäcka personer som haft betydelse för Lysekils historia. För dessa personer skriver jag nu inte in var i Lysekil de har bott med sin familj. Jag återkommer om detta ...

Nyheter (som nu upprepas)

Sällskapet Strömstierna fyllde alltså 20 år 2020 men vårt tänkta firande söndagen den 7 juni 2020 ställde vi in – allas säkerhet kommer i första hand. Men vi fyller som sagt snart 21 år ...

När Ni läser denna Lysekils historia har jag källreferenser till de flesta händelser. Tanken med detta är dels att visa var informationen är hämtad, dels att stimulera till mer läsning. Ni kan på vår hemsida även hitta en Källförteckning över litteratur som berör Bohuslän och Lysekil.

Sist i detta nyhetsbrev lägger jag för säkerhets skull in en förteckning över **Förkortningar**. Under åren har jag samlat på mig en mängd med källor och har använt en del förkortningar till dessa källor. Dessutom har ett antal personer på olika sätt bidragit med information till bland annat Lysekils Kalendarium. Så listan med förkortningar till källor och personer kan verkligen vara användbar. Några förkortningar kan idag vara ersatta med klartext!

Om Ni vill kommentera innehållet i denna **Lysekils historia** är Ni givetvis välkomna!
Nästa Nyhetsbrev numro 15 kommer att sändas ut till Er i slutet av februari 2021.

Mvh Per Stenros
perstenros@gmail.com

./

Lysekils historia

1843 Kunglig Maj:t utfärdar ny "nådig förordning om sockenstämmor i riket". Sockenstämmans förhandlingar blir offentliga och man delar på den verkställande organisationen, varvid kyrkorådet ansvarar för de kyrkliga frågorna och sockennämnden för de icke-kyrkliga. (Svensk Lokalhistorisk Databas) (Fritz Lindström/Ivar Lundgren, Från sockenstämma till storkommun, sid 18)

Sockenämnd tillsätts dock ej i Lysekil. Ordningsmannen och hamnrätten tycks ha verkat i sockennämndens ställe.

1843-11-.. Landshövdingen, generallöjtnant, greve Carl Gustaf Löwenhielm är på resa i norra skärgården med två omtalade ärenden: påtryckningar på fiskarbefolkningen att använda garn med stor maskstorlek för att undvika bifångst av sillyngel samt genom inspektion motverka ett tilltagande ofog med olaga kramhandel vid kusten. (SH#61, sid 12) (Krantz, Idyll och Sensation, sid 49)

1843-12-10 ”Protocoll wid allmän Sockenstämma med Köpingen Lysekihls Innevånare den 10 December 1843.

S.D. Sedan den ritning till en ny Tornbyggnad, hwilken, till följe af Socknestämmo-beslutet den 5 Februari 1842, till Kongl. Öfwer Intendents-Embetet i Stockholm inlemnades, för erhållande af Kongl. Maj:ts nådiga stadsfästelse, blifwit ogillad, och en ny ritning, derstädes upgjord och försed med nådig fastställelse, ankommit, hwilken ritning åtföljdes af ett kostnads-förslag, upgående till öfwer tre gånger den af Församlingen, wid ofvannämnde Sockenstämma, bestämda maximi-summa af Tusende Rd Rgs. hade Församlingens, från sina sjöresor nu timeligen allmänt hemkomna röstegande Ledamöter blifwit i laglig ordning till denna Sockenstämma kallade, för att sig derwid utlåta huruvida Tornbyggnaden, under sådant förhållande, skulle företagas eller icke, samt tillika besluta rörande den förut uppskjutna frågan om en allmän Skol-inrättning på stället. Efter från predikstolen lemnad påminnelse om stämman, sammanträdde nu, efter slutad Gudstjenst, Församlingens medlemmar till öfwerläggning i berörde twenne ämnen.

Då det nu wisat sig af det ankomna kostnadsförslaget, att Tornbyggnaden, långt ifrån att kunna verkställas för den förut bestämda summan, twertom erfordrade större tillgångar, än som troligen skulle kunna beredas, utan allt för kännbara upoffringar, särdeles bland de mindre bemedlade af samhällets innewånare, ansåg sig undertecknad ordförande ega fullt skäl tillstyrka Församlingen, att tillsvidare uppskjuta ett så kostsamtt företag, och i stället använda en del af Kyrke-Cassans behållning till andra mera nyttiga Communala angelägenheter, hwaribland han satte främst en wäl ordnad Skol-

inrättning, som icke allenast war af behofwet högt påkallad, utan till hwars verkställande man dessutom, till underdånig följd af Kongl. Maj:ts nådiga stadga om Folkunderwisningen i Riket, snart torde blifwa twingad. I detta sitt förslag fann sig ordföranden understödd af Köpingens ordningsman, Herr Consul Mollén, som till Protocollet inlemnade ett skriftligt anförande, så lydande:

”Då jag har anledning hoppas, att den obenägenhet, som tillförene wisat sig mot en Skol-byggnad och en skol-lärare på Lysekihl gifwit wika för pluralitetens af de Röstegandes bättre insigt och bedömande, jemt nödwändigheten och skyldigheten af att hörsamma Kongl. Maj:ts nådiga befallningar och de uppmaningar dertill, som Länets wördade och älskade Höfdinge gifwit oss, kan jag både för egen del och såsom Köpingens Ordningsman, icke tweka att i första rummet sätta en Skol-inrättnings iordningbringande, baserad på de grunder jag tillförene uti denna angelägenhet skrifteligen meddelat; och Tornbyggnaden widkommande, anser jag att, derest Lysekihls innewånare icke kunna förena sig om ett mindre kostsamt Tornbyggande, än det ifrågawarande, ärendet måtte hwila tills bättre tider och omständigheter wisa sig, eller ock att en nått och brädtäckt Klockstapel bygges i stället för den gamla samt öfwerskottet användes till Kyrkans målning innantill med oljefärg.”

Församlingens alla öfriga närwarande Ledamöter wille deremot icke afstå från Tornbyggnaden, ehuru kostnaden wida öfwersteg hwad man förut calcularat, utan förklarade sig, med frånträdande af sitt förut fattade beslut att för detta ändamål icke använda öfwer 1000 Rd, wilja upföra Tornet, efter den af Kongl. Maj:t nådigst gillade ritningen, till hwad pris, som wid en blifwande entreprenad-auction komme att bestämmas, och hwilket pris man trodde komma att icke så obetydligt understiga det af Öfwer-Intendents-Embetet uprättade kostnads-förslag, alldenstund deri finnes uptagit sjelfwa grundvalen, hwilken dock ligger säker efter gamla Tornet, som en hop dagsverk, hwilka kunna af Församlingens egna medlemmar, utan särdeles upoffring, in natura utgöras.

Hwad som erfordrades till den sålunda beslutade Tornbyggnaden, utöfwer Kyrko-Cassans tillgångar, skulle anskaffas genom årliga sammanskott, för hwilkas utgörande Församlingens innewånare komme att efter förmögenhet indelas i trenne Classer, af hwilka den första betalar Tre, den andra Två och den tredje, eller de mindst förmögne En Rd rgs om året. Men, som man dock insåg, att en längre tid erfordrades, innan dessa sammanskott upgingo till den erforderliga summan, beslutades nu tillika, att man i någon publik Cassa eller heldst hos någon enskild person skulle söka bekomma ett behofwet

motsvarande lån mot gemensamt ingången ansvarsskyldighet för återbetalningen på vissa betingade lämpliga terminer.

Tornbyggnaden skulle till den mindstbjudande upplåtas å offentlig Entreprenad-auction, om hwars utlysande, dels genom annonders införande i allmänna Tidningarne, dels genom kungörelse i angränsande Församlingars Kyrkor, den redan walda Byggnads-Commitéen, under Herr Consul Molléns ordförande, med det snarast skulle gå i föfattning.

För åtagande af Tornbyggnaden bestämdes sluteligen följande willkor, 1:mo Byggnaden upföres enligt den fastställda ritningen, i alla afseende förswarligt af godt och tjenligt wirke, hwaraf de redan inköpta och på Kyrkogården liggande 26 Tolfter gammalt timmer till Entrepreneurern öfwerlättes; 2:do. Tornet bör wara upbygdt och, med undantag af brädklädseln och målningen, alldeles färdigt före utgången af näst instundande September månad; brädfordringen påsattes först derpå följande sommar, hwarefter Tornet trenne gånger bstrykes med oljefärg, hwilket böra wara verkställdt och Tornet således fullkomligt färdigt, wid slutet af Augusti månad 1845; 3:tio. Entrepreneurern erhåller, mot antaglig säker borgen, en tredjedel av entreprenadsumman i förskott, en tredjedel i slutet af September 1844, och den återstående tredjedelen när hela arbetet är fullbordadt och wid derå anställd syn godkänt.

Wid arbetets utförande torde Byggnads-Commitéen hafwa noga tillsyn, att allt göras så wäl och förswarligt som möjligt, samt att inga andra än goda och dugliga materialier dertill användas.

Hwad den ifrågasatta Skolhus-Byggnaden widkommer, förklarade sig Församlingen för närwarande icke kunna, i brist på tillgångar, derom fatta något beslut, utan wille dena fråga åter tillswidare uppskjuta; hwarwid ordföranden erinrade, att Församlingen, genom det i dag fattade beslutet om upförandet af en kostsam Tornbyggnad, och mot hwilket beslut, såsom i hans tanka mindre wälbetänkt, han för sin del sig reserverade, allt för långt aflägsnat hoppet att här se en allmänt nyttig Skol-inrättning ordnad, hwilken dock bort utgöra ett af de första föremålen för Församlingens omtanka.

Stämman upplöstes, sedan ingenting vidare nu war att föredrag, och ordföranden tillkännagaf, att Protocollet kommer att justeras i Lysekihls kyrka i dag 14 dagar, som är den 24 uti innewarande månad.

In fidem Carl A. Thudén.

Upläst och justerad den 24 December 1843 af
P.A. Pig. [Pik] W. Olsson. J. Sörman.

Den med ofvanstående beslut missnöjde eger att hos Kgs Befallningshafvande i länet derutöfver anföra besvär inom trettionde dagen från kungörandet häraf m.m.

Upläst från predikstolen i Lysekihl de 21 Januari 1844.

J. Sörman. v.k.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

Sammanfattning - På sockenstämman föreligger godkända ritningar till tornet. Det visar sig att kostnaden för det nya förslaget blir avsevärt dyrare än vad församlingen ursprungligen tänkt sig.

Kyrkoherde Thudén tycker sig "ega fullt skäl tillstyrka församlingen, att tills vidare uppskjuta ett så kostsamt företag, och i stället använda en del af Kyrko-Cassans behållning till andra nyttige Communala angelägenheter, hwaribland han satte främst en wäl ordnad Skolinrättning".

Skepparna är fortfarande lika ståndaktiga som tidigare, trots att konsul Johan Gabriel Mollén även denna gång tappert kämpar vid prostens sida.

Tornbyggnaden kommer alltså till slut till stånd. (Granqvist, Lysekils kyrkor och församling, sid 16-18)

1844

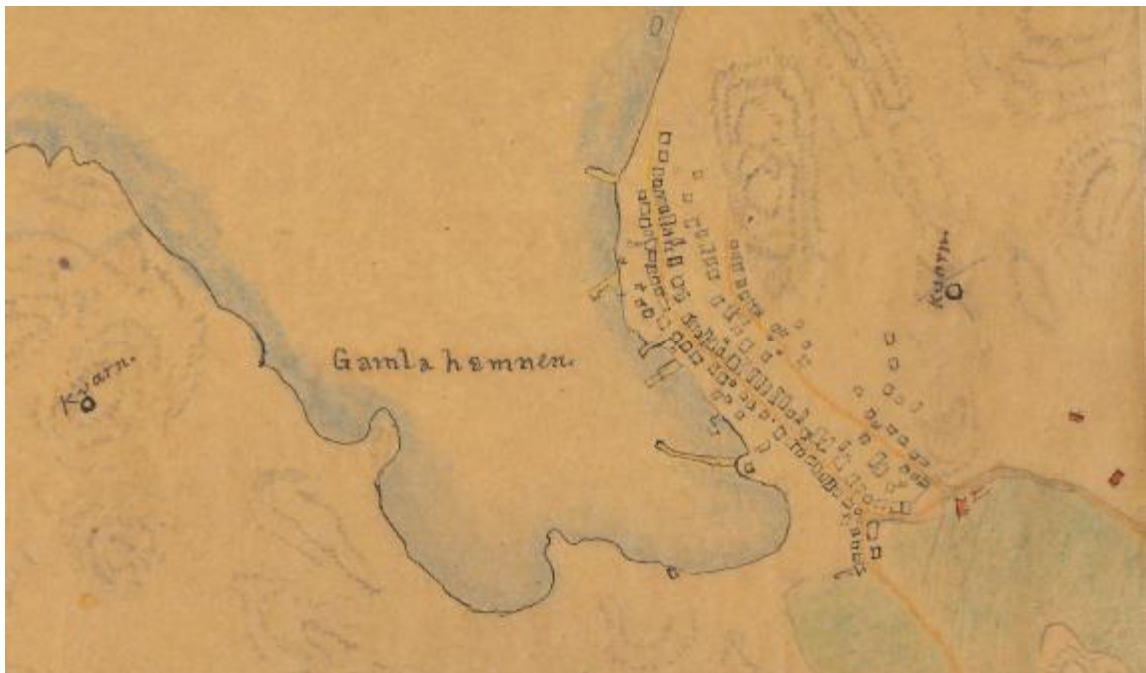
Enligt riksdagsbeslut skall syster ha samma arvsrätt som broder, en milstolpe i den svenska kvinnoemancipationens historia. (STF 1948, sid 47)



1844

Kartan över Lysekil är ritad av Malcom Jacobsson efter en kartförlaga, som

skall vara från 1844, och som ursprungligen är gjord av Johan Gabriel Mollén. Detta är alltså den första detaljkartan över Lysekil! Kartan har vi erhållit via Riber Andersson, som för detta skall ha stort tack.



1844 Kartdelen ovan visar Gamlestan med Konsulliden och västra Kungsgatan. Notera det röda huset öster korsningen Gamla Strandgatan – Bansviksgatan. Huset är Johan Gabriel Molléns hus, som ligger på dagens Trädgårdsgatan. Huset har jag givit adressen Kungsgatan 10.

Rakt ovanför Molléns hus ser vi kvarnen på Blekebacken!

Vid och norr om dagens Kungsgatan finns bara två stycken hus – dessa är likaså röda på ritningen.

Huset vid Kungsgatan ligger vid dagens adress Kungsgatan 17. Den förste ägaren av huset är Johannes Mellander, Bubacka. Hans son, Gustaf Robert Mellander, är handlande i köpingen.

Det andra huset, som ligger i närheten av kvarnen på Blekebacken, är oklart. Enligt Husförhörlängden 1841-1848 finns inga hus noterade på adresser här (Skottegatan och Stengatan). Det skulle kunna ha varit skräddare Johan Larssons hus, men detta byggs 1846 på Stengatan 25B (i Apoteksgatan), som dessutom ligger nordost om Mellanders hus. Se även Knuth Hansson, sid 63.

För husen i Gamlestan återkommer jag i en särskild artikel senare.



Kartdelen ovan visar Södra hamnen och Rosviks lastageplats samt kyrkan. Överst till vänster ses åter Molléns hus på Kungsgatan 10, samt Mellanders hus på Kungsgatan 17.

Det rödritade huset vid östra del av Kungsgatan tillhör handlare Hans Andersson. Han har även ett magasin och en brygga vid Gullmaren, som alltså kallas Anderssons brygga, se även texten vid 1844 här nedan samt Knuth Hanssons text i hans bok om Lysekil på sid 79.



Kartdelen ovan visar Kyrkvik.

Överst ses Lysekils kyrka numro två – den som idag finns på Malmön.

Det ensamma röda huset vid Kyrkvikens lastageplats tillhör ...

De två husen vid vägen från lastageplatsen till kyrkan tillhör ...

Det ensamma röda huset österom Kyrkvikens lastageplats tillhör ...

1844 Grosshandlare Hans Andersson, som har ett magasin inom Södra hamnens område strax söder om Vadet, vill anlägga en brygga och uppföra ännu ett magasin. Detta stöter på motstånd från övriga jordägare. Hamnrätten avvisar hans ansökan.

Hans Andersson överklagar Hamnrättens avslag till Häradsrätten. I utslag från 30 juli ger rätten jordägarna rätt. Motiveringen är att köpingens utmark ägs samfällt och att uppföra en privat byggnad mot övriga jordägares vilja är ej möjligt. Andersson begär skifte av köpingens mark.

1844-08-05 Länstyrelsen förordnar lantmätare att verkställa skifte inom Lysekil köping. Skiftet berör endast de år 1795 skiftade ägorna och utmarken mellan torget och Vadet.
Hans Andersson föreslår att [skiftes]planen skall läggas mellan Rosvik och Vadet. Johan Gabriel Mollén ger som alternativ att planläggningen skall ske från gamla köpingen fram till där stadsparken nu ligger. Köpingens skeppare vill inte ha någon plan alls. (Granqvist, Ur Lysekils köpings historia, sid 173)

- 1844-08-25 ”Protokoll vid allmän sockenstämma i Lysekihls kyrka söndagen den 25 Augusti 1844.
S.D. på anmodan af ordföranden för tornbyggnadskommittén Herr Consul J.G. Mollén hade sockenstämma blifvit utlyst att församlingen dervid måtte öfverlägga om huru de för tornbyggnadens fortsättande bristande medel skulle anskaffas. Församlingens närvarande medlemmar, utgörande endast 5 á 6 personer, då de flesta voro stadde på sina sjöresor, ansågo sig icke kunna bevilja något härtill, och vägrade alldeles att godkänna det förslag, att nu på Köpingens innevånares gemensamma ansvarighet upptaga något lån, emedan de få hemmavarande icke kunde finna sig hafva rättighet till att å allas vägnar ingå uti någon sådan förbindelse. De närvarande förmenade också att såväl de i Kyrkokassan varande medel, tillsammans med det redan gjorda sammanskottet, ännu borde kunna betäcka omkostningarna. Detta förmenande kunde hvarken motsägas eller besannas enär sockenstämmans ordförande ingen närmare kännedom hade om saken, och ingen af Byggnadskommitténs ledamöter var närvarande, att derom upplysa. Emellertid förklarade de närvarande dels att de icke, så fåtaliga, kunde ingå på att upptaga något lån å köpingens vägnar, och dels att de, för sin enskilda del, vore emot ett sådant lån, då de icke visste huru mycket som vore medtaget af de förut varande tillgångarne, eller huru långt dessa ännu kunde förslå.
Ut supra. In fidem J. Sörman
Justeradt den 1 September 1844.
Hans J:son Pihl. H.G. Sanbärg. [Sandberg]”
(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)
- 1845-01-.. Skepparna i köpingen ser skiftet som ett hot mot deras egen ledande ställning. De vänder sig till länsstyrelsen med en skrivelse där de begär att få slippa skiftet och därmed köpingens utbyggnad.
- 1845-02-08 Länsstyrelsen avvisar skepparnas skrivelse.
- 1845-03-13 Skepparna sänder en ny skrivelse, denna gång till Kunglig Maj:t. Tio av dem hemställer att kungen skall "uphäva den åt Lysekils fiskeläge förunnade köpingsrätt, såsom varande onyttig och endast föranledande onyttiga besvär och kostnader utan ringaste gagn". De citerar även Axel Emanuel Holmberg att den för Lysekil sökta köpingsrättigheten måste betraktas som ett obetänksamt infall. (Granqvist, Lysekils köpings historia, sid 174-176)
- Undertecknare är skepparna Mattias Johansson, Hans Nilsson Lycke, Per Abrahamsson Pik, Hans Andersson, Petter Lindbom, Olof H. Lindbom, Elias Halvardsson, M.H. Nästegård, Carl August Wallin och Nils Wallin.

Ärendet sänds till icke klaganden i köpingen för yttrande. Även omgivande socknar får att yttra sig. Socknarna och bönderna står bakom önskemålet att ha en handelsplats i Lysekil "emedan vi hafva 5 à 6 mil till närmaste stad".

1845-04-06 ”På lagligen utlyst Sockenstämma valdes i Lysekihl's Kyrka, söndagen den 6 April, till ledamöter i Innevarande års Taxeringskommitté, som sammanträder på Skådene den 29 Maj kl. 10; Herrar J.G. Mollén och D. Schiller.
Ut supra. In fidem J. Sörman
Uppläst och justeradt samma dag intyga:
J.G. Mollén. D. Schiller.”
(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

1845-04-29 Handlandena i köpingen svarar på skepparnas skrivelse [från 1845-03-13]. De visar att köpingsrätten är till fördel och påtalar goda utvecklingsmöjligheter bland annat inom sjöfarten. Samtidigt beklagar de skepparnas "okunnighet och inskränktares åsigter eller omdömesförmåga".

Skrivelsen har inalles 26 namnunderskrifter, bland annat gästgivare David Schiller, grosshandlare Hans Andersson, Benjamin Mollén, handlandena Olof Pihlgren, Gustaf Robert Mellander och Olof Knut Corneliusson, skomakarna Martin Nordgren, Kristen Emanuel Gewalt och Nils Pettersson, snickarna Sven Wallin och Johan Bernhard Printz, skräddare Johan Larsson, slaktare Mattias Hansson, smed Elias Andersson, mjölnare Olof Olsson och skollärare Brynolf Hallenberg. (Granqvist, Lysekils köpings historia, sid 176-180)

Tullkontrollör Deijenberg utpekades som ledare för skepparnas aktion även om han ej finns med bland undertecknarna. Konsul Johan Gabriel Mollén går till skarp personlig attack på Daniel Magnus Deijenberg genom ett skriftligt yttrande.

1845 Karta över ägorna till Lysekil upprättas av lantmätare P.B. Wessberg. Denne har även gjort karta över Ödsmåls kyrkogård 1844. (NAD: sökord Wessberg. Arkivinstitution är Landsarkivet i Göteborg.) [Anm: Se även Johan B. Wessberg. Denne har tillverkat kartor från 1797, 1801, 1809 och 1814.]

1845-08-15 **Kvarnsyn i Lysekil.**
”Efter det HäradsSynerätten sammanträdde i qvarnbyggnaden, uppförd å det så kallade Blekebackeberget, straxt ofvan om Lysekihl, tillstädes som Sökanden, KronoLänsmannen i orten HofRättsCommissarien C.A. Åhlander, för att i tjensten tillhandaga samt Herr v. Consuln J.G. Mollen, Handlanderne D. Schiller och B. Mollén.
Qvarnbyggnaden befanns vara uppförd 1843 af stolpvirke och bräder i åttakant, till omkrets 32 alnar, med ett par stenar af 2 ½ alns diameter, drifves af enkelt verk med lyckta och hjul samt vingar, de sednare af 25 alnars längd, beklädde

med bräder. Huset och allt innanrede är af nytt virke och i godt stånd, stenarne prickhackade. Väg till qvarnen är under anläggning och tjenlig plats dertill finnes från häradsvägen. Qvarnen är fristående för alla vindar, men fordrar starkare blåst för att kunna gå.

De närvarande hade icke något att påminna mot förevarande qvarn, den de ansågo både nödvändig och nyttig för orten, särdeles för Köpingen Lysekihl, hvarföre de närvarande tillstyrkte bifall åt ansökningen.” (Vikarvets Årsbok 1880-1881)

1845-10-24 I Länskungörelse nr 3971 omtalas att en auktion skall hållas ”å Kyrkowiksstrand nära köpingen Lysekihl å ett större parti utmärkt vacker och till byggnader tjenlig Gråsten, hvaraf 150 stycken huggen sten liggande på ofvannämnda ställe samt 400 stycken Blocksten deraf 250 stycken wid Hjemedahls Lastageplats och 150 stycken wid Spiwiks hamn.” Annonsen avslutas: ”Widare underrättelse genom Johan Gabriel Mollén, Lysekihl, och kronofogde Herman Julius Nordberg, Foss.” (Forström, Åke, Granitindustrin i Bohuslän, Vikarvet Årsbok 1980-1981) (Knuth Hansson, sid 143)

1845 Lysekils befolkning är 630 personer. (Lüsch, Lysekils Historia, sid 20)

1846 **Den viktiga lagen om näringsfrihet antas.**

Lagen gör att lokalbefolkningen får ökade möjligheter till förtjänster från andra verksamheter än fiske, frakt och jordbruk. Det är nu möjligt att starta handelshus utanför städerna. Staten bidrar med pengar till anskaffning av bättre båtar för storsjöfisket, så kallade premiebåtar. För att få detta stöd ställs krav på insaltning av fångsten till sjöss. Ofta förmedlas stödet till fiskarna via hushållningssällskapet. Alla dessa reformer medför en expansion för hela Sverige och förstås även för Bohuslän. Klädesholmen och Kärिंगön är två fiskelägen som tidigt, med framgång, lyckas ta sig ur den svåra krisen. (www.landberga.se/praktiskafhandlingbok)

Förordningen ger varje svensk medborgare rätt till fri yrkesutövning, rätt till att ”reda i skepp för såväl inrikes som utrikes fart”.

Före 1846 gäller landsköpsförbud för viktualievaror och inga butiker får förekomma på landsbygden. Den bonde som vill sälja smör, ägg eller kött får infinna sig på torget i staden. Likaså skall han åka till staden om han behöver salt och socker eller andra köpmannavaror. Endast handel med hästar och spannmål är överallt fri. (Från vår bygd. Del I, sid 30-31)

1846 I Lysekil finns 16 fartyg registrerade enligt Förteckning över Sveriges Handelsflotta.

1846-03-01 ”Protocoll, hållit wid allmän Sockenstämma med Lysekihl's församling i dess kyrka den 1 Mars 1846.
S.D. Församlingen hade till denna Sockenstämma blifwit i laglig ordning kallad, för att höras öfver v. Klockaren O.W. Lysells anhållan om någon förbättring i sina lönevilkor. För sin gamla Fader som numera icke sjelf förmådde tjensten bestrida, hade O.W. Lysell med wederbörande tillåtelse, en längre tid vicarierat såsom Klockare både i Lyse och Lysekihl; men med hwilken sednare befattning, som, i anseende till afståndet från hans bostad, wore honom särdeles beswärlig, han förklarade sig nu icke längre kunna fortfara, såwida Församlingen icke will förbinda sig att öka hans ordinarie lön, enligt ett af honom dertill upgjordt och nu upläst förslag. Församlingen, som tog detta hans förslag i närmare öfwerwägande, förklarade sig icke kunna derpå ingå; men medgaf slutligen efter flere jemkningsförsök mellan densamma och Lysell, att den förut bestämda och hittills utgående lönen skulle med 50 procent förhöjas, så att Klockaren hädanefter egde att årligen av hvarje Matlag inom Köpingen och på dess område upbära 12 s. B:co, de wanliga offren i Kyrkan och wid extra förrättningar oberäknade. Efter någon öfwerläggning förklarade sig Lysell hermed tillswidare nöjd.
Ut supra. In fidem Carl A. Thudén

Justeradt den 15 mars 1846.

W. Olsson.

Den härmed missnöjde eger att hos Landshöfdingeämbetet inom Trettio dagar från kungörandet häraf anföra besvär m.m.

Uppläst ifrån Predikstolen i Lysekils kyrka den 22 Mars. 1846. J. Sörman.”
(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

SALTSJÖ-BAD
å Sveriges vestligaste lanofusta Hafskust.
 Ny Bad-inrättning för varma, kalla och Basin-Bad, med eller utan Gyttja, samt Imm- eller Ryss-bad, ävenledes Brunnndrickning vid

Lysekils Köping.

På grund af flerfaldiga röa och mängas tillstyrkan, förnämligast en af Sveriges namnkunnigaste och skickligaste Läkares, hvilken flera månader vistats härstädes och således godhetsfullt lemsat det omdöme, som nu citeras: »Att då jag under loppet af flera månader vistats på stället, har jag haft godt tillfälle att öfvertyga mig som så väl ställets sunda och helsosamma belägenhet, osom om vattnets förträfflighet, såsom varande fritt från ehvarje tillblandning af sött vatten; dessutom ligger och stället öppet för hafvet, så att de sjuka hafva fördelen af inandandet af frisk och ren hafsluft, till följe hvaraf jag anser att Lysekil bör vara fördelaktigt för anläggandet af en Bad-inrättning, har det blifvit beslutadt, att innevarande sommar uti en täck vik, öppen endast för sydliga och välgörande vindar, anbringa en Bad-inrättning, låtades omfång bero på den framgång företaget röer.

Med värdsamt tillkännagifvande häraf, samt att Inrättningen, hvilken till sin planläggning och till en början är beräknad för 5 rum med varma Bad och Douches jemte hvarje sitt toilett-rum, och ett rum för Imm-bad, inom en byggnad — och 3:ne varma eller kalla Badrum uti särskild lokal för allmoget. — Basin-bad på öppna hafstrand, inom en inklädd och med afklädningsrum försedd Basin, 2 å 3 fots djup, med ren sandbotten, ständigt genomströmd ström, och ett obemängt vattenskipte, samt ett rum för siört-douches ensamt, — kommer att öppnas Midsommar-tiden detta år, eller slutet af nästa månad, att progressivt fortsättas till slutet af Septem'er.

Inrättningen anmiles sålunda värdsamligast, och an-

hållas ödmjukligen det de respektive Bad-sökande, hvilka behaga hedra den med sitt förtroende och förtråde säktes så skyndsamt som möjligt för anskaffandet af rum och andra bekvämligheter, gifva sine önskasningar till: Söna medelst correspondens med undertecknad — och nämnes upplysningsvis:

Att afgiften till Bad-inrättningen icke kommer att öfverskrida andra Inrättningars; att rum efter omständigheter finnas att tillgå, deribland en bekväm öfvervåning af ända till 7 rum med kök &c., passande för 2 eller 3 familjer — rum för betjeningen — stall och vagabod.

Att tillträde till ett natt Societets-rum, försedt med Fortepiano och andra Musikaliska Instrumenter, åskiljliga Tidningar och annan lektyg, ävensom till en täck Trädgård, med en liten, men nytt och skuggrik parkanläggning, lemnas åt en vald Societet af högst 20 personer, mot en ganska billig afgift.

Att en utmärkt skicklig Läkare är att konsultera på stället, och att tillgång finnes på starkt impregnerade, antingen jern eller svafvelhaltige mineralvatten, samt att artificiella mineralvatten skola hållas tillhanda.

Att försorg skall dragas om Restauration eller matberedning efter bekvämlighet och begäran till billiga priser, ävensom om ständigt tillgång på Ostroa, Hummer och Brunn-Torsk uti en Inrättningen särskilt tillhörig Reservoar, samt att ständiga tillfällen till förströelser antingen på sjön, med nätta, Inrättningen tillhörige rodd- eller segelbåtar, eller på landet å en god jern landsväg med egna eller ledda åkdon, — ett ymnigt Fiske finnes lätt utanföre Bad-inrättningen, samt god Sjöfögel- och annan Jagt.

Att de respektive Badsökande, som mera värdera halsans förbättring uti ett det sundaste luftstreck, ett lugnt njutande af hafskustens icke få naturskönheter, samt ett mindre kostsamt lefnadsätt, än de förströelser, de elegantare och anspråksfullare Inrättningarne erbjuda, rekommenderas detta nya Saltsjöbad, och beder jag få försäkra om all den uppmärksamhet, bekvämlighet och uppsynig, bemödadhet vidkommandes, som billigt kan fordras. Lysekil den 27 Mj 1846.

J. G. MOLLÉN.

1846-06-03 Konsul Johan Gabriel Mollén annonserar i Aftonbladet om en badinrättning i Lysekil. Annonseren är daterad den 27 maj 1846, se ovan. (Bild från Rustan Gandvik)

1846-07-01 Konsul Johan Gabriel Mollén startar badinrättningen i Lysekil. (Knuth Hansson, sid 127) Verksamheten går under namnet Lysekils Badhus AB. (Sveriges äldsta företag, sid 641) [Anm: Källan skriver startåret till 1847!] (LS, sid 176)

Troligen har Mollén påverkats av sina kontakter med Magnus Huss, sedermera medicinprofessor. (Knuth Hansson, sid 127) (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 28-30) (Rolf Jonasson, LP 1993-11-17)

Badinrättningens placering är i dåvarande Lilla Kyrkvik, som idag är delvis utfylld. Molléns varmbadhus är en omändrad ruff från det förlistade fartyget TRITON och sällskapslokalen utgörs av en ruff från fartyget SEBASTOPOL. Badsäsongen detta första år är från 1 juli till 15 september. Under startåret skrivs 89 badgäster in. (Wide, Lysekils Hafsbadanstalter, sid 2) (LP 1993-07-07) (LP 1993-07-15)

Det är i Norra hamnen, det vill säga i dagens Gamlestan, som de flesta av badgästerna hyr rum, bland annat i Gästgiveriet på Gamla Strandgatan 13.

Detta gäller ända fram till mitten av 1870-talet. Det beror på att bebyggelsen i Kyrkvik är gles och bara består av ett tiotal enklare sommargästvillor.

SALTSJÖ-BAD vid LYSEKIL

Denna badinrättning, hwilken på en af Sveriges skickligaste Läkares tillskyndan blifwit anlagd, och hwilken har ett obemängdt Hafsvatten och den renaste Hafsluft öppnas för allmänt begagnande den 1:e instundande Julii och fortsättes till d. 15 sept.

Respective badbesökande, hwilka behaga hedra inrättningen med sitt förtroende täckes för anteckning och Boningars anskaffande göra anmälan herom hos undertecknad.

Lysekil den 23 juni 1846

J.G. Mollén

1846-07-02 Konsul Johan Gabriel Mollén annonserar i Bohus Läns Tidning om en badinrättning i Lysekil. Annonsen är daterad den 23 juni 1846, se ovan. (BLT n:o 27 torsdag 1846-07-02)



- 1846-08-03 Johan Gabriel Mollén presenterar en plankarta över Lysekils köping. Dagens Kungsgatan benämner han Köpmansgatan och dagens Drottninggatan kallar han Hantverkargatan. Mellan dessa två gator ritar Mollén in Trädgårdsgatan. Köpmansgatans fortsättning österut ansluter till Stora Landsvägen och Vadet.
- 1846 Johan Bernhard Jonsson flyttar från Fiskebäckskil till Hus n:o 100 i Lysekil och börjar som bodbetjänt i handlande Hans Anderssons minuthandel i Hus n:o 103. [Anm: Dagens adresser: Hus n:o 100 = Kungsgatan 19, Hus n:o 103 =Kungsgatan 44.]
- 1846-12-22 Skråväsendet upphör formellt i Sverige genom utfärdandet av Kunglig Maj:t Fabriks- och Handtverks-Ordning. (Lönroth, Ny svensk historia, 1810-1872, sid 161) Handlare är dock fortfarande ej tillåtna att verka närmare än tre mil från en stad. (Populär Historia, n:o 10 2013, sid 56)
- 1847 Götaverken i Göteborg bygger Sveriges första bogserbåt KARE, som har en ångmaskin på 16-20 hästkrafter. KARE stationeras i Stockholm. (Anders Hedvall, Bohuslän i konsten, sid 15)
- 1847 Detta år blir ett nödår utan like i Bohuslän. Bönderna har sädesbingarna tomma, ingenting finns att äta och ingenting finns att så.
- För Bro socken bildar Carl Adolf Thudén en undsättningskommitté som lånar såsåd från andra håll i landet och går i borgen för att lånet återbetalas efter sex år. Likväl förstår man att bönderna på Stångenäset har det synnerligen svårt under dessa år.
- Vid studier av domböckerna finner man att under denna tid går många gamla fäderneärvda gårdar ur slakten. Konkurer är inte ovanliga. Folket flyttar från trakten. Vad blir det av dem? En del söker arbete på annat håll i landet, andra far till Norge. En del lockas av fantastiska skildringar och annonser i tidningarna över till det stora gulderlandet i väster. (Rydstrand, Stångenäs, Del I, sid 93) [Anm: **Kontrollera emigrantregistret!**]
- 1847 Hamnrättens ställning försöker man befästa ytterligare genom att införa en ny kassörs- och ombudsmannabefattning som är direkt underställd hamnrätten. Cassaförvaltaren, så kallas han i instruktionen, skall sköta alla inkasseringar och utbetalningar. Inkasseringar är bland annat tomtören, torv- och mulbetesavgifter, böter och gåvomedel. Ordinarie utbetalningar utgörs av bland annat avlöningar, kronoskatter och väghållningskostnader.
- Som ombudsman åligger det honom att "att ordna med sexmännen* i hvarje rote", hålla brandsyn och övervaka brandvakten, "öfverse väghållningen och gatsopningen. Brunnars renslighet och försvarlighet, äfven torfhämtningen att

den sker i öfverensstämmelse med det af Konungens Befallningshafvande fastställda Reglemente, äfvensom Gärdesgårdars och Stängsels tillbörlighet, okynne kreaturs fångsel och ett otillbörligt betande å Köpingens utmarker samt i öfrigt räcka Ordningsmannen och Hamnerätten en hjälpsam hand vid alla ifrågakommande tillfällen".

Till Cassaförvaltare väljs Mattias Hansson Huse med en årlig lön om 10 Rd. Förvånande är det faktum att jordägarna ej fört någon kraftigare opposition mot kassörspostens inrättande eller mot reglementets bestämmelser att kassören skall omhänderha även uppgifter som tidigare ankommit på strandföreståndaren. (Nils W. Granqvist, Vikarvets Årsbok 1960-1961)

- 1847 På kommunalstämma i Bro beslutas att sockenapotek skall öppnas i Lysekil. På stämman meddelas att pharmakologie studerande Johan Peter Landgren, från Landskrona, förklarar sig villig att anlägga sockenapotek. (NL/III, sid 442)
- 1847 Ur provinsialläkarrapporten för detta år: I Lysekils köping har bosatt sig en Provisor som lärer hålla en art medicament försäljning: härom har jag tillskrifvit Kronolänsmannen i Stångenäs härad Åhlander, för att få reda på med hvad rättigheter detta sker, samt att han å tjenstens vägnar skulle göra åtal på olaglig apotheks rörelse. Fick då det besked att Provisorn på sockne stämman var antagen att hålla hus och Socken apothek. Winberg, Provincial Läkare. (Medicinhistorisk Databas, P8471486_1847.doc)
- 1847-03-21 ”Protocoll hållit wid allmänna Sockenstämman med Lysekihls Församling den 21 Mars 1847.
S.D. Då den tid nu snart war inne, inom hwilken, till underdånig följd af Kongl. Maj:ts nådiga stadga angående Folkunderwisningen i Riket, den 18 Junii 1842, lärarens anskaffande och Folkskolors inrättande bort vara satte i werket, hade undertecknad ordförande, som, wid en i samma ämne den 12 December 1842 här hållen sockenstämma, förgäfwes sökt förmå Församlingen widtaga de derfor nödiga förberedande åtgärder, ånyo till i dag sammankallat dess medlemmar, för att ytterligare öfwerlägga och besluta rörande detta wiktiga ärende, wid föredragningen hwaraf Skeppare Andr. Jönsson framträdde och aflemnade följande skriftliga anförande:

”Till Sockenstämmo-Protocollet rörande Skole-inrättning i Lysekihl!
Utan twifwel hafwa såwäl Kongl. Maj:t, som Rikets Höglofl. Ständer, wid frågan om Skolinrättningar på Landet, äfwen tagit i betraktande, att förmågan sträckte sig derhän, att bygga skolehus och aflöna Lärare, samt att, der sådan förmåga saknades, frågan måste uppskjutas till mera gynnande tillfälle, likasom att, i händelse en socken eller annat särskildt ställe redan hade tillfälle för sina barns underwisning, någon vidare Skol-inrättning icke wore nödig. I

sistnämnde förhållande har Lysekihl alltid stått, stället har aldrig saknat tillfälle för sina barns undervisning i Christendom, räkna och skrifwa, emedan alltid, såsom nu är fallet, någon person nedsatta sig i Lysekihl, och till hwilken alla, som dertill haft förmåga, anförtrodt sina barns underwisning. Med afseende härå anse wi icke någon vidare Skol-inrättning i Lysekihl nödwändig.

Hwad åter widkommer förmågan för Lysekihls Innewånare att kunna bygga eller köpa Skolhus och aflöna Lärare, så är det påtagligt, att, då af 100 Hushåll omöjligen mer än 30 hade förmåga att deltaga i sådana utgifter, så skulle ett åläggande af ett sådant företag owilkorligen bereda ställets undergång, emedan de få deltagande skulle i längden utarmas. Lysekihl kan icke anses för annat, än ett fattigt samhälle, utan den mindsta inkomst för underlättande af allmänna utgifter, och, om äfwen en och annan kunnat, genom Köpings-rättigheten, komma i sådan glädjande ställning, att han ser sig bergad, kunna wi dock betyga, att denna Köpings rätt, för mängden af Lysekihls Innewånare, warit, är och blifwer till mera kostnad, förderf och beswär, än gagn och fördel för Samhället.

På grund af nu anförda omständigheter bestrida wi anläggandet af skola på Lysekihl, emedan wi aldrig warit i saknad af tillräcklig underwisning för våra Barn, samt anhålle att detta anförande måtte i Sockenstämмо-Protocollet intagas, på det såwäl m.v. Consistorium, som vår allernådigaste Konung må sättas i tillfälle att pröfwa våra skäl, och hwarefter wi jämfäl wåga hoppas, att Kongl. Maj:t skall wärdigas taga vår oförmåga i nådigt betraktande, och frikalla oss från utgifter, dem endast högst få här kunna draga.

Lysekil den 21 Mars 1847.

Andr. Jönsson. Hans Nilsson Lycke. Nils Wallin. H. Andersson. P.A. Pig. P.H. Lindbom. Jemy Pihl. Carl Sonnenstein. Matth. Johansson. Olof H. Lindbom. M. Hansson. Petr. Olsson. Hans And:son Lycke. Jacob Hedberg. Jöns O:son Pihl. Elias Halfwårdsson. Lars A. Pik. A.H. Norman. N.H. Nästegård. Hans J:son Pihl. Joh:s Tillrot. Bernt Orwik. Anton Herm. Berndt Kerrström. Adolf Magnusson. Henric Nilsson. Lars Caspersson. Hans L. Sanbärg. M.H. Nästegård. Johannes Högwall. Bängt Broberg. Clämment Andersson. Anders Rasmusson. A.H. Källare.”

SEDAN DETTA ANFÖRANDE BLIFWIT UPLÄST, FRAMSTÄLLDES AF ORDFÖRANDEN DEN FRÅGAN, OM DE DERUTI UTTALADE ÅSIGTERNA ÄFWEN DELADES AF ÖFRIGE FÖRSAMLINGENS LEDAMÖTER, HWILKA DETSAMMA ICKE UNDERTECKNAT; HVARPÅ HANDLANDEN HERR H. ANDERSSON OCH HERR DAVID SCHILLER FÖRKLARADE, ATT DE FÖR SIN DEL, INSEENDE BEHOFWET OCH NYTTAN AF EN BÄTTRE ORDNAD SKOL-INRÄTTNING, ÖNSKADE ATT EN SÅDAN HÄR KUNDE

TILLWÄGABRINGAS; HVAREST PLURALITETEN AF DE
NÄRWARANDE STILLATIGANDE TYCKTES INSTÄMMA I DEN
MENING, SOM I BERÖRDA ANFÖRANDE BLIFWIT UTTRYCKT.

Derefter upläste Köpingens Ordningsman, Herr Consul Mollén ett så lydande anförande:

”Då ämnet för dagens öfwerläggningar ingå uti detta Samhälles ömmaste och wigtigste intressen, och det ej mindre för det framtida, än det närwarande, kan jag icke med ett enkelt ja! eller Nej! deri deltaga. Jag bör som detta Samhälles Ordningsman understödja den goda saken; jag känner mig derjemte drifwen af en oemotståndelig magt att yttra mina tankar, och jag gör det i den fulla Öfwerlygelsen, att jag derwid afbördar mitt samvete den smärtsamma förebråelsen, att med liknöjdhet hafwa förbisett detta tillfälle att göra både min Gud och mina medmenniskor ett skyldigt offer af min tid, mitt inflytande och min, thy värr! wiljan inte motswarande förmåga att verka för det wigtiga ärendets befrämjande. Jag älskar tro, att äfwen många bland de närwarande dela dessa känslor lika med mig, och icke wilja utsätta sig för den sannolika händelsen, att, då troligen om några är härefter, det upväxande släktet, kastar en blick på, eller träder öfwer den tufwa utom detta Tempel, som gömmer vår materiala förgängliga warelse, det då, sörjande öfwer saknad bildning och lifwets oskattbara intellectuella njutningar, åtminstone icke öfwer min mull skall säga: ”här hwilar min och uplysningens fiende”. - Jag beklagar de fäder, öfwer hwars minne denna förebråelse hwilar.

Wi äro nu samlade, för att besluta öfwer anbringande af Skol-hus och Skol-lärare åt detta samhälle – ett beslut, på hwilket ej mindre den nu och flere leder härefter upväxande barn och yngliga-skarans gagn eller skada beror, Föräldrars glädje och nytta eller deras sorg och förlust – Enkors och faderlösas hopp eller misströstan – samhällets heder eller skam.

Om alternativet kan ingen tvekan uppstå – icke heller om walet. Offren icke eder goda på kortsynthetens, vinningslystnadens, sjelfkloketens och parti-principernas förgängliga altaren. Lyssnen icke till okunnighetens, liknöjdhetens och snålhetens dubbel-språk. Gifwen akt på vår aktningsvärde själasörjares insigtsfulla och grundrika framställningar om nyttan såwäl som skyldigheten! Inbilla Eder icke, att det okloka råd, detta samhälles stormundiga, wid mina öfwerläggningar med Eder sistlidne onsdag, utbasunerade, eger det ringaste gehör, hwarken hos Länets och Stiftets nitiske Styresmän eller hos vår allernådigaste Konung, som, bättre än wi, insett nyttan och nödvändigheten af Läroanstalter inom hela Riket, och synnerligast inom ett sådant på sjöfart och handel beroende samhälle, som vårt; Fatten det beslut, som hedrar eder sjelfwa, gagnar edra barn och barnbarn, rika som fattiga, från slägte till slägte – ett beslut, som är Gud och eder Konung wälbehagandes.

Med dessa yttranden förklarar jag mit owilkorliga bifall till Herr Prostens Thudéns föredragande, och röstar för såwäl Skol-byggnad som Lärare. – Skulle församlingens pluralitet rösta emot ärendet, reserverar jag mig mot delaktighet i de dryga kostnader, som blifwa en följd deraf, i hwilket afseende jag ödmjukeligen anhåller, att detta mitt anförande måtte in extenso inflyta i dagens Protocoll. – Ett förslag till skolbyggnad och Lärares aflöning beder jag få afgifwa sedan Församlingen yttrat sina tankar.”

Lysekil den 21 Mars 1847.

J.G. Mollén

Uti detta anförande instämde till alla delar Handlande Herr B.G. Mollén, och, i afseende på nyttan och nödwändigheten af en Folkskola i Lysekihl äfwen Herrar H. Andersson och D. Schiller.

Ordförande, som wid Sockenstämmans öppnande sökt fästa de närwarandes upmärksamhet på öfwerläggnings-ämnets wigt och wälgörande syftemål, tog nu åter till ordet och yttrade mundteligen till Protocollet:

”Om jag, såsom Pastor i Församlingen, å ena sidan högt wärderar det warma och oegennyttiga nit, som så oförstäldt uttalar sig i det nu af Köpingens Ordningsman, Herr Consul Mollén uplästa anförandet, så måste jag å den andra sidan lika mycket beklaga den obenägenhet för tillwägabringandet af en Skolinrättning här, som synes uttryckt i den förut uplästa skriften, hwaruti pluraliteten af Församlingens medlemmar redan förklarar sig instämma – en obenägenhet, den jag visserligen är böjd att hufwudsakligen tillskrifwa de betänkligheter, som wäckas wid beaktande af samhällets mindre goda ekonomiska ställning i allmänhet, der äfwen jag – synnerligen under närwarande tryckande å – ick kan förbise. Likwäl är jag öfwerlygad, att, med en god wilja, understödd af de bidrag Staten lemnar för ändamålets winnande, de swårigheter, dem man nu förespeglar för inrättandet af en allmän skola här, skulle kunna undanrödja.

Att någon uppoffring härtill erfordras, får icke nekas, men att denna uppoffring, i förhållande till de fördelar som dermed kunna winnas, blifwer ringa och wida mindre än mången föreställer sig torde icke heller kunna bestridas. – Sjelfwa behofwet af en Skolinrättning inom detta samhälle, som man alldeles welat förneka, framstår tydligt för hwar och en, som nitälskar för det upwäxande släktets bildning, och torde, wid flere tillfällen, icke hafwa kunnat undgå att röja sig i deras egen erfarenhet, som nu förneka dess tillwaro. Wisserrligen uppehåller sig här tidstals, och äfwen för närwarande en person, som sysselsätter sig med barnaundervisning, men hwars bemödande, om ock wälmenta, likwäl icke alltid kunna anses motswara tidens och ortens kraf; och dessutom, då denne icke åtnjuter någon allmän lön, utan endast lemnar

underwisning åt deras barn, som äro i tillfälle att derför betala, så blifwer han alltid otillgänglig för de många fattiga barn som här finnas, och hwilka således få upväxa i okunnighet och dermed ofta förenadt sedeförderf. Det är för dessa i synnerhet, som en skolinrättning är af högsta wigt; och hwarje samhälle måste således anse som en helig pligt sig ålagd, att dertill bidra.

Jag får för öfrigt wid detta tillfälle i Församlingens minne återkalla hwad jag wid twenne här förut hållna Sockenstämmor, i detta ämne yttrat, och gör det nu med så mycket mer skäl, som tiden är inne, wid hwilken, enligt Kongl. Maj:ts nådiga Förordning, Skolverket, inom denna såwäl som andra Församlingar i Riket, borde wara ordnad.

Med anledning af hwad som nu blifwit anfördt, framställer jag ånyo denna angelägenhet till närmare behjertande, och föreslår, att åtminstone något till ändamålet ledande beslut nu måste fattas – ett beslut, som – jag är viss derom – med tiden skall komma att för hela detta samhälle bära wälsignelserika frukter.

Härpå svarade pluraliteten, endast åberopande sin oförmåga, att de för närwarande i detta ämne icke kunde något besluta, utan, wifblifwande hwad de skrifteligen framställt, önskade, att de deri framställda skäl måtte blifwa wderbörande auctoritets pröfning underställda, hwilket Ordföranden så mycket heldra lofwade, som han af pligt och böjelse ansåg sig befogad, att förhållandet sjelf hos m.v. Consistorium anmäla.

Wid den utgång saken således nu tagit, ansåg Herr Consul Mollén ändamålslost framställa sitt förberörda förslag till Skolbyggnad och Lärares aflöning; och då ingen hade något vidare att andraga, uplöstes stämman, och utsattes den 5 instundande April till justering af detta protocoll.

Den med detta beslut missnöjde, eger att deri ändring söka, genom beswär som ingifwas till Högwördiga Dom-Capitlet, innan kl. XII å trettionde dagen, eller om Helgedag då infaller, dagen derefter, räknad från beslutets kungörande. Ut supra. In fidem Carl A. Thudén.

Upläst och justerat i Lysekihls kyrka den 5 April 1847.

P. Forsberg. S.m.v. adj.

P. Ab:son Pig. [Pik] Hans N. Lycke.

Upläst ifrån Predikstolen i Lysekihls Kyrka den 11 April 1847 af J. Sörman
(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

Sammanfattning- På sockenstämman framkommer med stor tydlighet hur Carl Adolf Thudén och Johan Gabriel Mollén driver frågan om skolbyggnad i Lysekil. Protokollet förtjänar att läsas noga!

- 1847-05-27 Kunglig Maj:t kungliga förordning stadgar att sockennämnden tillika utgör fattigvårdsstyrelse. (Fritz Lindström/Ivar Lundgren, Från sockenstämma till storkommun, sid 18) (Per Carlsson, förord)
- 1847-06/07-.. Kapellpredikant Anders Bernhard Ardell börjar bedriva undervisning i Grundsund. (Tylegård, LP 1993-05-07)
- 1847-11-25 ”Utsökt goda Smides-Stenkol, nyligen inkomne från Newcastle, försäljas af undertecknad till ytterst billigt pris; och kunna de, som vilja reservera större poster; mot billig frakt få dem forslade till anwisad tjenlig lastageplats. Lysekihl den 23 November 1847. Hans Andersson.” (BLT 1847-11-25/KJ)
- 1847-12-16 Kunglig Maj:t beslutar att Lysekil skall följa skolstadgans bestämmelser och snarast inrätta en skola. (Tylegård, LP 1993-05-07)
- 1847-1848 ”Under sistlidne vinter, då kölden här blott ett par morgnar observerades -17 grader, eljest varierade kring -7 grader någon gång -10 grader med föga snö och ej sällan regn, tillfrös Hafvet ändock ovanligt. Isen låg långt utom de yttre skären till sjöss och kunde gås och köras från Koster till fasta landet samt mellan norrska Tislen o Valeroarne, hvilket ej inträffat sedan vintern 1837 till -38 ehuru kölden flera af de sednare vintrarne varit mycket strängare än i vintras”. Provinsialläkare Winberg, Strömstad. (VOMHDB, fil= P8471486, 1848-08-21)
- 1848-01-17 ”Protocoll, hållit wid allmän Sockenstämma med Lysekils Köping Innewånare den 17 Januari 1848.
S.D. Genom kungörelse, som blifwit från predikstolen upläst den 9 dennes hade Köpingens Innewånare blifwit till denna stämma i laglig ordning kallade, för att, till underdånig följd af Kongl. Maj:ts nådiga Förordning [af] den 25 Maj sistlidne år, öfwerlägga och besluta om Fattigvården inom Församlingen; och, efter i går från predikstolen lemnad påminnelse om den utlysta stämman, woro Församlingens medlemmar nu, för berörde ändamål, talrikt församlade.
- Stämman öppnades med en framställning af undertecknad ordförande om ärendets stora wigt såwäl i allmänhet, som i synnerhet inom detta samhälle, hwarest förut icke funnits någon allmän Fattigförsörjning, tillkännagifwande Ordföranden derjemte ordsaken till det längre upskofwet med denna Stämmas hållande hafwa warit, att större delen af Församlingens röstegande Ledamöter, under sommar- och Höst-månaderna, är stadd på sjöresor, då någon wigtigare Sockenstämma således här icke lämpligen kan hållas.

Enligt Kongl. Maj:ts ofwan åberopade Nådiga Förordning bör, uti hwarje Fattigwårds Samhälle på Landet, Fattigwårds-Styrelsen utgöras af Socken-Nämnden; men alldenstund någon sådan i Köpingen förut icke varit organiserad, utan Ordningsmannen jemte Ledamöter uti Hamn-Rätten fungerat i dess ställe, skreds nu först till wal af en Fattigwårds-Styrelse, hwilken framdeles äfwen kommer att utgöra Socken-Nämnd, och bland hwars Ledamöter 3:ne årligen utgå, och i hwilkas ställe nya inwäljes, i öfwerensstämmelse med Kongl. Maj:ts nådiga Förordning om Socken-Nämnder af den 29 Augusti 1843. Till Ordförande uti nämnda styrelse waldes Köpingens nuwarande Ordningsman Herr Consul J.G. Mollén och till Ledamöter: Handlande Herr D. Schiller och Benjamin Mollén samt Skepparne Hans Nilsson Lycke, Matthias Johansson och Wilhelm Olsson.

Åt den sålunda walda Fattigwårds-Styrelsen updrogs att, så snart ske kan, med ledning af Kongl. Förordningen om Fattigwården, upgöra förslag till ett Fattigwårds-Reglemente, hwarmed sedan förfares enligt 2 § 2 momentet i berörde Kongl. Förordning.

Derefter förekom frågan om de bidrag, som af samhället böra utgå till bestridande af Fattigwårds-kostnaden, och hwilken föranledde en långwarig öfverläggning, efter hwars slut Församlingen stadnade i följande gemensamma beslut, nemligen:

1:o) skall af hwarje inom Samhället mantalsskrifwen person, som fyllt 18 år, erläggas en årlig afgift af åtta skillingar för mans- och fyra skillingar Banco för qvinnns-person, från hwilken afgift, uppå Fattigwårds-Styrelsens ompröfning, endast den må befrias, som sjelf befinner sig i särdeles knappa omständigheter.

2:o) skall till Fattigwårds-behovvets fyllande årligen utgöras en så kallad förmögenhets-avgift, hwilken bestämmes efter en wiss för varje år, å allmän Sockenstämma, upgjord Classification af samhällets Handlande, Skeppare, Fartygs-delegare och Handtwerkare, grundad på hwar och ens kända förmögenhet. Classerna bestämmas till 4, och avgiften inom hwarje Class, till Två Rd i första En Rd. 16 s. i andra, En Rd i tredje, 24 skilling allt Banco i fjerde classen.

Uppbörden af dessa medel ombesörjes af Fattigwårds-Styrelsen på sätt den lämpligast finner.

Slutligen updrogs åt Samhällets Ordningsman Herr Consul Mollén, att genom kungörelse från Predikstolen nästa Söndag kalla Församlingen till sammanträde någon dag i nästa wecka för upgörande af den förutnämnde Classificationen för innewarande år.

Till justerande af detta Protocoll utsattes nästa lördag.
Ut supra. In fidem Carl A. Thudén

Upläst och justerat i Lysekihls kyrka den 23 Januari 1848; intyga
Jemi Pihl. A. Jönsson.

Den härmed missnöjde etc ...

Uppläst ifrån Predikstolen i Lysekihls kyrka den 6 Februari 1848 af J.
Sörman.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

Sammanfattning - Kyrkoherde Carl Adolf Thudén tar upp frågan om
fattigvårdsstyrelse på sockenstämma och konstaterar att Lysekil aldrig har
tillsatt någon sockennämnd. På sockenstämman väljs nu en
"Fattigvårdsstyrelse, hwilken framdeles äfwen kommer att utgöra
sockennämnd".

Till ordförande i styrelsen väljs ordningsman, konsul Johan Gabriel Mollén och
till ledamöter handlandena David Schiller och Benjamin Mollén samt
skepparna Hans Nilsson Lycke, Mathias Johansson och Wilhelm Olsson. "Åt
den sålunda valda Fattigvårdsstyrelsen uppdrogs att, så snart ske kan, med
ledning af Kongl. Förordningen om Fattigvården, uppgöra förslag till ett
Fattigvårdsreglemente".

Den valda sockennämnden ryktar emellertid sitt värv med föga nit. Den gör
helt enkelt ingenting. (Granqvist, Lysekils köpings historia, sid 104-107) (Granqvist,
Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 72-73)

1848-03-06 Sockenstämman beslutar vidhålla sin tidigare inställning att ej inrätta någon
skola. En del sockenmän förstår dock att man i längden ej kan motsätta sig
gällande bestämmelser. Därför sänder man bud till Carl Adolf Thudén att han
skall hålla en ny stämma. (Tylegård, LP 1993-05-07)

1848-03-26 På sockenstämman tas beslut att en fast skola skall inrättas. Man skall inte
bygga skolhus utan förhyra "ett större dertill passande rum". En examinerad
skollärare skall anställas med en årlig lön av 250 riksdaler. (Granqvist, Lysekils
kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 211)

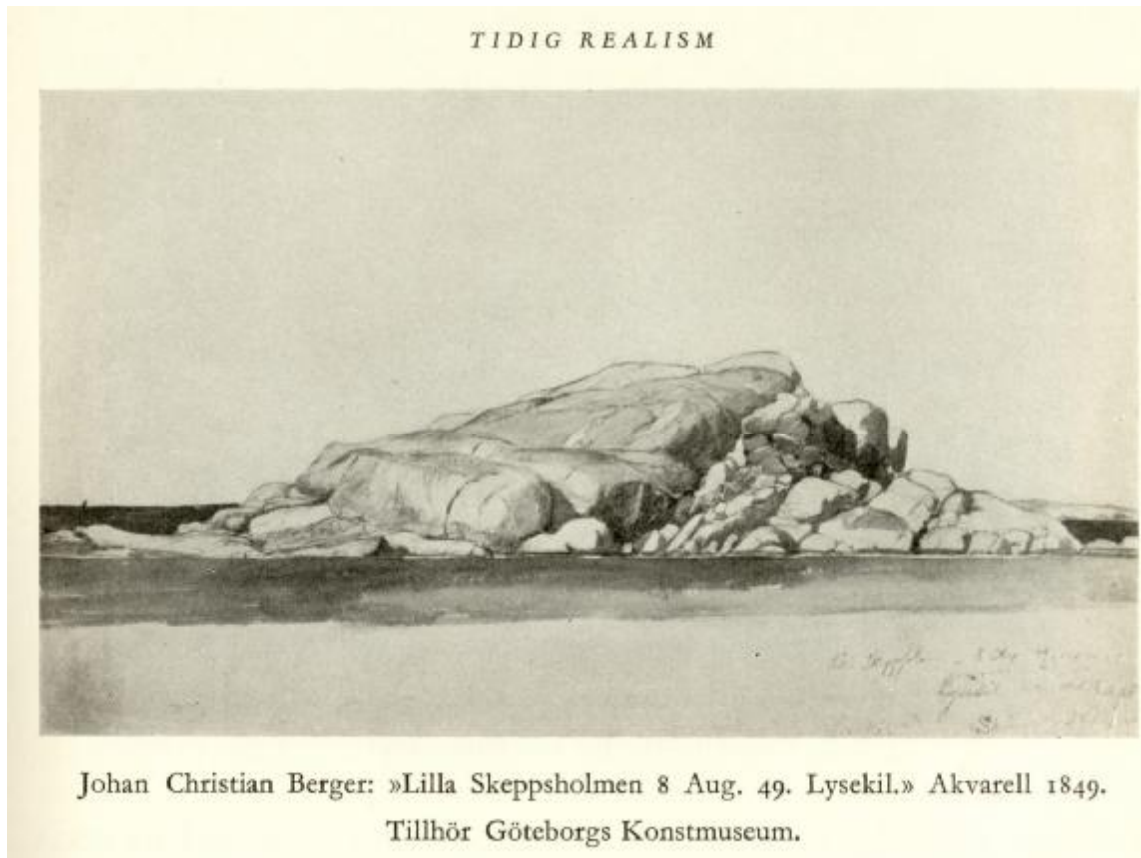
Anställningen av en lärare kommer dock att dröja fyra år. (Tylegård, LP 1993-05-
07)

1848-04-02 Protokollet från sockenstämman justeras av skolstridens båda huvudfigurer på
det lokala planet: Johan Gabriel Mollén och Hans Nilsson Lycke. Det har
kostat sex år av mycket irriterande strider att få fram detta första positiva beslut
i skolfrågan. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 212)

- 1848-05-.. Ångfartyget UNIONEN börjar trafikera sträckan Göteborg-Marstrand-Svanesund-Uddevalla-Lysekil-Strömstad-Fredrikshald. UNION är den första ångbåt som under sommaren har reguljär trafik längs hela Bohusläns kust. (Krantz, Människor i sommarstad, sid 165-166) (Krantz, Sommarland, sid 72) (Uddevalla Stads Historia, del III, sid 485) (AL, Posthistoria)
- 1848 Didrik Olsson, född 1812-11-02 i Tossene, startar affär på Gamla Strandgatan 7A i Lysekil efter att ha arbetat hos Johan Gabriel Mollén och hos dennes son Benjamin Gabriel Mollén. (Knuth Hansson, Fiskkonserverindustrin i Bohuslän, sid 9)
- 1848 Grave Josias Sundberg, född 1832-09-26 i Uddevalla, flyttar till Lysekil och börjar arbeta som bodbetjänt hos Benjamin Gabriel Mollén på Kungsgatan 37. Sundberg startar 1854 egen affärsrörelse på Kungsgatan 51. (Knuth Hansson, Fiskkonserverindustrin i Bohuslän, sid 10-11)
- 1848 ”I Lysekils köping har bosatt sig en Provisor som lärer hålla en art medicament försäljning: härom har jag tillskrifvit Kronolänsmannen i Stångenäs härad Åhlander, för att få reda på med hvad rättigheter detta sker, samt att han å tjenstens vägnar skulle göra åtal på olaglig apotheks rörelse, fick då det besked att Provisorn på sockne stämman var antagen att hålla hus och Socken apothek. Provinsialläkare Winberg, Strömstad.” (VOMHDB, fil= P8471486, 1848-08-21)
- 1848-10-12 ”Strandwraks-Auktion. Thursdagen den 26 dennes kl. 10 f.m. försäljes genom offentlig auktion, som hålles på Inlopps-Tullkammaren i Lysekihl; följande strandfynd, nämligen:
- På Lysekil: 16 stucken block och bjelkar, som uppgifwes wara Mahogny, märkta D. H. två treburkar med H. uti, om 2-7½ alnars längd, ifrån 11 tum till en aln breda och 13-19 tum tjocka; en furubjelke om 4 alnar 8 tums längd och 10 tums fyrkant; en skeppsslup af ek, 6 alnar i kölen, samt en Gallionsbreda med djupt inskuret och förgyllt namn ”Thor”.
- På Kornö.....
På Håskär.....
På Smögen.....
På Sandbogen.....
På Fiskebäckskil....
På Käringön.....
På Mollösund.....
Uddevalla den 4 Oktober 1848. Tullkammaren.” (BLT 1848-10-12/KJ)
- 1848-10-23 Det första apoteket i Lysekil öppnas i ett litet hus på Kyrkogången, invid det hus som änkan Anna Stefana Pihl äger, Hus n:o 85, Kyrkogatan 1. Förutom läkemedel säljs även godsaker. Det är ej något riktigt apotek utan mer ett

medicinförråd. Johan Peter Landgren får driva apoteket efter vederbörligt tillstånd givet detta datum av Sundhetskollegium.

- 1848 Kunglig Maj:t befäller att flottans ångfartyg mellan solens ned- och uppgång skall ha grönt ljus på styrbords sida och rött ljus på babords sida samt vitt ljus på förtoppen. (Lönroth, Ny svensk historia, 1810-1872, sid 177)
- 1849 Koster får sin första fyr på Nordkoster. (Anton Uhrberg, Kosteröarna, sid 77) (Svenska Fyrällskapet, Blänket 2004:2, sid 14)
- 1849 Ångfartyget DANIEL THUNBERG går reguljära passagerarturer på sträckan Göteborg-Uddevalla, med anlöpande av Marstrand, Låka (Höviksnäs) och Svanesund. (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 32) (AL, Posthistoria)



- 1849-08-08 Konstnären Johan Christian Berger gör en akvarellmålning av Lilla Skeppsholmen. (Anders Hedvall, Bohuslän i konsten, sid 53)
- 1849-11-05 Johan Bernhard Jonsson får av Kunglig Befallningshavande tillstånd att starta handelsrörelse i Lysekil, under firmanamnet J.B. Jonsson.

- 1850 cirka Vid mitten av 1800-talet har Lysekil den enda gästgivaregården på Stångenäset. Skjutsställen finns bland annat i Skådene, Färlev, Vrångebäck, Lännestad, Häggvall och Alsbäck.
- 1850 Detta år kommer en ny förordning om fjärdingsmän. Lyse och Lysekil skall enligt förordningen välja fjärdingsman.
- 1850 Brastad har detta år 1.945 invånare, Bro har 2.433, Fiskebäckskil har 812, Grundsund har 555, Lyse har 1.867 och Lysekil har 588 invånare. (Bohusläns Historia, sid 324-325) (Se även Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 137, samt LP 1994-12-29) I Lysekil finns 123 hus. (NL/III, sid 290)
- 1850-02-.. Göteborgs och Uddevalla ångbåtsbolag bildas tillsammans med ägarna av hjulångaren DANIEL THUNBERG. Samtidigt ändras ångarens namn till THORILD. (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 32-33) (AL, Posthistoria)
- 1850-05-01 Bohus Läns nya Tidning innehåller en annons om att ångfartyget THORILD trafikerar sträckan Uddevalla-Göteborg. (AL, Posthistoria)
- 1850 Ett ögonvittne i Lysekil från detta år är en ung tulltjänsteman Magnus Hollertz, som skriver:
”Lysekil är en för sitt salta vatten berömd badort, men Gud skall veta, att gästerna få bo som de kunna. Lysekil är en fiskeby, oredigt utströdd mellan branta klippor, stenblock och kisel. Ingen gata finns där, ingen häst skall kunna ta sig fram. En stor del av befolkningen utgöres av skeppare, vilka äro borta hela sommaren på fraktresor mellan Norge och Danmark. Alla dessa skepparstugor antydde, att man drar stor vinst av strandfiske och smuggling. Alla möbler voro av underlig fason och många av dyrbart träslag, serviserna voro alla porslin, kinesiskt och indiskt, sängomhängen av tjockt spanskt siden, gardiner av gammal dyrbar fason, gubbar och krukor från Ostindien – allt synes vara gåvor från havet. Jag såg i Lysekil familjer från Stockholm, som bodde i den löjligaste trängsel och en rektor, som vid sin hemkomst skröt mycket över sin badsejour vid västkusten, bodde på ett loft, där det endast fanns en säng med hästfilt, en koffert utan lås och där en storvakans i golvteljorna doldes av en gammal fårfäll.”
Ironiskt med många nypor salt, som man förstår! (Lüsch, Lysekil, sid 27-28)
- 1850 Handlanden Benjamin Gabriel Mollén inflyttar från Bansviksgatan 5 till sitt nybyggda sitt hus vid Kungsgatan 37. Det är då köpingens pampigaste hus och överglänser det som fadern, Johan Gabriel Mollén, har i Konsulliden, Kungsgatan 10. (Knuth Hansson, sid 67-69)

./

Förkortningar

AD	Arkiv Digital.
AG	Ahlbin Gustafsson.
AGB	Arne Gerhard Borgström, Gamla Strandgatan 42A.
AH	Anders Hedvall, Bohuslän i konsten.
AHB	Anders Hilmersson, Bogserbåtar.
AL	Anders Lundgren, Posthistoria.
Alf O	Alf Olsson.
Allmogesjöfart	Allmogesjöfart på Sveriges västkust 1575-1850 av Albert Sandklef.
AO	Anders Olsson (Anders i Wiga).
Arkion/Sjö	Arkion, Sjömanshus.
ARN	Reine Nygren.
AES	Arvid Elias Sandell, Artiklar i LP.
AU	Artur Uhrberg
AW	Anders Wide, badintendent mm.
AÖS	Arvid och Östen Sandell, Stickordsregister till Knuth Hansson.
B1927	Bohusläningar 1927.
BAA	Bror A. Andersson, Nödinge kommun. Historisk översikt.
BE	Bengt Elling, Bokenäs och Dragsmark i gången tid (mfl).
BJ	Bergslagens Järnvägsaktiebolag 1872-1922.
BL	Beata Losman, Margareta Huitfeldt.
BLB/SKHH	Barbo L. Bergendahl, Stora Kornö – Husens Historia.
BoD	Bokenäs och Dragsmark i gången tid, författare Bengt Elling.
BHU	Bebyggelsehistoriska undersökningar 1977-1978.
BLT	Bohus Läns Tidning.
BN	Bohusläningen, tidning.
BSAP	Bohusläns socialdemografiska partidistrikt under 50 år, 1905-1955.
BSG	Briggar från Skaftö och Gåsö, författare Anders Olsson.
BSSG	Barkar och Skonertskepp från Skaftö och Gåsö, författare Anders Olsson.
BVBP	Bansviks Båtplan (skulle kunna vara Gamla Strandgatan 66)
CAT	Carl A. Tiselius, Bohusläns Gamla Adliga Gods & Sätessgårdar.
CC	Calla Curman.
CFA	Carlaförlagets arkiv.
CK	Claes Krantz.
CL	Claes Lundin, Ströftåg Här och Der i Sverige.
CLj	Casper Ljungdahl.
CLy	Christian Lycke.
CM	Christina Möller, foton på hus i Gamlestan.
CMB	Carl-Martin Bergstrand, Kulturbilder från 1700-talets Bohuslän.
CPC	Carl Curman.
CV	Cristina Visone, foton på hus i Gamlestan.
DI	Dagens Industri, tidning.

DN	Dagens Nyheter, tidning.
EC	Ebba Cornér.
EG	Erik Gunnarsson.
EGG, Del I	Erik G. Gunnerson, Väg- och Vattenbyggaren A.P. Gunnerson.
EGG, Del II	Erik G. Gunnerson, Koncernbyggaren A.P. Gunnerson.
EH	Ernst Hörman, Lysekil, Bidrag till kändedomen om ...
EL	Erik Lönnroth, Bohusläns Historia.
EO	Eskil Olán, Marstrands Historia.
ES	Erik Sundström, Skaftö.
EASA	Eric Axel Sigmar Asplund, Bansviksgatan 19.
FA	Folke Almegius.
FK	Lars Ohlén, Från Kusten – Strömstad till Smygehuk.
FL	Fritz Lüscher, Lysekils Historia.
FoF	Fyrrar och fyrfolk – 50 år svensk fyrrhistoria, författare Lars Malmquist.
FoG	Folk och Gårdar i Bokenäs och Dragsmark, författare Bengt Elling.
Fribrevsregistret	Fribrevsregistret fanns för alla nybyggda båtar och innehöll information om delägarna och deras respektive andelar.
FS/FS	Folke Sandberg, Fôr i Skalhamn.
FS/NGSS	Folke Sandberg, Hus, bygd och människor i Norra Grundsund, Spjösвик, Skummedal och angränsande gårdar, öar och holmar.
FSB	Församlingsbok.
FSH	Förlaget Svensk Hembygd.
FTB	Fruentimmersbassinen i Bansvik.
GA	Gunnar Adolfson, Gamla Strandgatan 30.
GBF	Kungshamn, Gravarne - Bäckevik och Fisketången genom tiderna
GE	Göran Emanuelsson.
GG	Göthe Grusell.
GHT	Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.
GL	Gunnar Lönestam, Gamla Strandgatan 10.
GP	Göteborgs-Posten, tidning.
GS	Göran Sandström.
Hfl	Husförhörlängd.
HH	Hugo Hallgren.
HJ	Hemmets Journal.
HJa	Hilding Jacobsson (Uddevalle Släktforskare)
Hjern	Harald Hjern
Holmberg	Holmberg, Axel Emanuel, Bohusläns historia och beskrivning.
IF	Ingemar Forsström.
IH	Inge Holmlid.
IL	Inge Löfström.
IS	Inger Sterneskog
IW	Inger Wickman, Östersidan - Ett samhälle på Västkusten.
JK	Jan Kilborn.

JP	Johan Pettersson.
JS	Jens Sandahl.
JW	Johannes Wallin, Beskrifning öfver Badorterna å Sverges vestra kust.
KA	Kalle Andersson.
KAT	Karl-Axel Tylegård.
KBLR	Kungliga Bohus Läns Regemente
KEA	Kerstin Elisabeth Aufleger, se Bansviksgatan 7.
KH	Knuth Hansson, Lysekil - Skepparsamhället som blev industristad.
KH/FKB	Knuth Hansson, Fiskkonserverindustrin i Bohuslän.
KJ	Kerstin Jungebro.
KK	Kristoffer Kyhlén.
KPTB	Kvinnor, Präster, Torpare, Bönder, författare Sven Rydstrand.
Kulturen	Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige, Årsbok.
KviH	Kville Härad.
LA Gbg	Landsarkivet i Göteborg.
LA Vad	Landsarkivet i Vadstena, besök 1998-06-.. (med PK).
LAK	Lysekils Arbetarekommun 1900-1950, 1950-1970.
Lindorm	Erik Lindorm
LB	Leif Brink, Gamla Strandgatan 64
LFB	Lysekils Fastighets-Bok, Avdelning A, Band I-X, Avdelning B, Band I-XI, Avdelning C, Band I-VI, Avdelning D (delar av Fastighetsbok 1875-1933 samt 1933-1980).
LG	Lennart Grundborn.
LK	Lysekils-Kuriren, tidning.
LKH	Lysekils Kalendarium (Lysekils Kronologiska Historia).
Lkl/K1932	Karta över stadsplanelagt inom Lysekils stad upprättad år 1932.
LM	Lars Melkersson.
LMV	Lysekils Mekaniska Verkstad.
LP	Lysekilsposten, tidning.
LRFK	Länsmuseets Rapportserie, Fyrplatser, Kulturhistorisk undersökning n:o 7.
LS	Lars Stackell, Västkusten förr, Badortsmiljöns liv och bebyggelse under 1800-talet.
LSB	Lysekils Sparbank, se Klang, Per, Lysekils Sparbank 125 år 1856-1981.
LyKal	Lysekils Kalendarium
Lysekil1956	Fastighets-Kalender för Lysekil 1956.
MB	Mats Brahm, Skandiakonserv 1944 - 1969. Solna 2003.
MCET	Matrikel öfver Civile Embets- och Tjenstemän i Riket år 1859.
MF	Magnus Fries.
MH 1892	Mats Hallgrens karta och dokumentation från 1892 över Gamla köpingen i Lysekil.
MJ	Malcom Jacobsson.
MK	Mikael Kristensson, foton på Lysekils Järnväg.
MT...	Mantals och Skattskrivningslängder (över Lyse socken och Lysekils köping).

NL/I	Nils Lindbergh, Stångenässläkter, Del I, Bro.
NL/II	Nils Lindbergh, Stångenässläkter, Del II, Brastad.
NL/III	Nils Lindbergh, Stångenässläkter, Del III, Lyse-Lysekil.
NLK	Nya Lysekils-Kuriren, tidning.
NM	Nordiska Museets kulturhistoriska undersökning av Lysekil 1943.
NMA	Nordiska Museets Arkiv.
NWG/I	Nils W. Granqvist, Ur Lysekils köpings historia.
NWG/II	Nils W. Granqvist, Lysekils kyrkor och församling.
NWG/III	Nils W. Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.
OAJ	Oscar Albert Johansen.
OH	Olof Hasslöf, Svenska Väst kustfiskarna. Stockholm 1949.
ON	Olle Nystedt, Sillen i Bohuslän.
OTS	Oskar Teodor Strandberg.
PEG	Per Erik Gustavsson, Foton från Lysekil 1963.
PK	Per Karlsson, Gamla protokoll berättar.
PIK	Per (Ingvar) Klang, Lysekils Sparbank 125 år 1856-1981.
PS	Per Stenros.
RB	Rolf Berlin.
RG	Ragnar Grundberg.
RJ	Rolf Jonasson.
Rötter	Nättidningen Rötter, För Dig som släktforskar.
Rötter/Bdb	Nättidningen Rötter, Bilddatabas, Lysekil.
SAR	Svensk Arbetarrörelse i ord och bild 1881-1955.
SB1890	Sveriges Befolkning 1890.
SB1900	Sveriges Befolkning 1900.
SB1970	Sveriges Befolkning 1970.
SB1980	Sveriges Befolkning 1980.
SBK	Stadsbyggnadskontoret i Lysekil.
SBL	Svenskt Biografiskt Lexikon.
SCB	Statistiska Centralbyrån.
SCK	Sven Christer Kilbrink, Strandvägen 13.
SD	Släktdata.
SDB2	Sveriges Dödbok 1950-1999 (version 2.00).
SFSF	Sjökaptenen, frakt- och skutskeppare i Fiskebäckskil.
SFK	Sveriges Förenade Konservfabriker.
SFV	Sjöfartsverket.
SG	Skärgården, tidning.
SH#01-..	Skaftöhäftet, småskrifter, från 2001 och framåt, författare/utgivare Erik Sundström.
SHG	Sven H. Gullman.
SiB	Sotenäs i blickpunkten.
SiM	Fem Socknar i Munkedal.
SK	Sten Kristiansson.

Skillinge	Skillinge, skutor och sjöfart (Båtdokumentationsgruppen).
SKK	Svenska Kryssarklubben.
SKV	Skandiaverken i Lysekil.
SKV, sid ...	Skandiaverken 1899-1984, Cykelverkstaden som blev motorindustri.
SMK	Sven Magnus Kilbrink, Vykort Lysekil .
SoB	Sommargäster och bofasta, författare Anders Gustafsson.
SoS	Storgubbar och småfolk i gångna tiders Bohuslän, författare Sven Rydstrand.
SP	Sievert Pihl.
SR	Sven Rydstrand.
SS	Sune Svante Johansson.
SSA	Stockholms Stadsarkiv, besök 2001-11-01, 2002-06-06.
SSG	Skonare från Skaftö och Gåsö, författare Anders Olsson.
STE	Sveriges Tåghistoria - började i Eskilstuna, författare Bengt Ohlin.
STF	Svenska TuristFöreningen.
SÅ#01	Skaftö Årsskrift, årgång 1979 (#01) och följande.
SörbH	Sörbygdens Härad.
T122	Bohuslänska båtar av Sigvard Fjellsson. Föreningen Allmogeåtar, Träbåten 122.
TA	Tomas Andersson.
TF	Terje Fredh.
TLS	Trampen, Lysekils Sommartidning.
TT	Tommy Thörnblom
TUVA	Tingsrätten Uddevalla, Zachaus Gränd 2.
UmeDDB	Umeå Universitet, Demografiska DataBasen.
US	Uddevalla Sjömanshus.
UQ	Uno Qvillberg.
Uva	Uddevalla.
Uva/Kgförv	Uddevalla Kyrkogårdsförvaltning.
UW	Uddevalla Weckoblad.
VK	Västkustkuriren
VÅ19..	Vikarvets Årsbok, årgång 19..
VÄSTKUST	VÄSTKUST – Från Nidingen till Koster av Tore Hagman.
WB	Wilhelm Berg.
WH	Wilhelm Hansson.
YA	Ystads Allehanda.
ÅW	Åke Winberg, tfn 0523 – 305 16.
Ödman	Johan Oedman, Chorographia Bahusiensis thet är Bahusläns Beskrifning.
Ö.P.	Signatur i Från Kusten.
ÖS	Östen Sandell.

./